

Брюксел, 28 ноември 2025 г.
(OR. en)

16140/25

UEM 607	RECH 527
ECOFIN 1645	ENER 636
SOC 819	JAI 1816
EMPL 537	GENDER 205
COMPET 1263	ANTIDISCRIM 121
ENV 1303	JEUN 245
EDUC 480	SAN 788
ECB	EIB

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 25 ноември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 955 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА
Европейски семестър за 2026 г. — есенен пакет
Изпълнение на компаса за конкурентоспособността: постигане на напредък по реформите и инвестициите

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 955 final.

Приложение: COM(2025) 955 final

Страсбург, 25.11.2025 г.
COM(2025) 955 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА
ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА**

**Европейски семестър за 2026 г. — есенен пакет
Изпълнение на компаса за конкурентоспособността: постигане на напредък по
реформите и инвестициите**

Европейски семестър за 2026 г. — есенен пакет

Изпълнение на компаса за конкурентоспособността: постигане на напредък по реформите и инвестициите

Повишаването на конкурентоспособността на ЕС с цел осигуряване на устойчив просперитет продължава да бъде основният приоритет на Европейската комисия. В миналогодишния доклад на Марио Драги¹ беше направен точен анализ на структурните предизвикателства, пред които е изправена европейската конкурентоспособност, и беше предложена нова промишлена стратегия за Европа. Компасът за конкурентоспособността² е изграден на тази основа, за да се определят стратегическите приоритети за следващите пет години около три приоритетни области — преодоляване на изоставането в областта на иновациите, декарбонизация на икономиката и намаляване на стратегическите зависимости, както около пет хоризонтални способстващи фактора³. Оттогава ЕС предприе редица широкообхватни инициативи на политиката в подкрепа на конкурентоспособността, сред които Пакта за чиста промишленост⁴, стратегията за единния пазар⁵, плана за действие „Континент на ИИ“⁶, Съюза на уменията⁷, Съюза на спестяванията и инвестициите⁸ и визията за селското стопанство и храните⁹. Значителни перспективи бяха открити и с междинния преглед на политиката на сближаване¹⁰.

Последните месеци само засилиха усещането, че ЕС трябва неотложно да се справи със структурните предизвикателства, стратегическите уязвимости и зависимости и да защити социалния си модел. Ако ЕС не стимулира инвестициите, производителността и иновациите, той няма да запази позицията си в една все по-трудна геополитическа среда и няма да бъде в състояние да гарантира своята (икономическа) сигурност и просперитет, включително за бъдещите поколения. Въпреки че настоящият есенен пакет на европейския семестър показва, че ЕС може да надгражда върху стабилни икономически резултати и резултати на пазара на труда и да подкрепя социалните постижения, трябва да навлезем в нов етап на работа, в който Комисията, заедно с държавите членки, ще се съсредоточи решително върху изпълнението, за да укрепи допълнително своята конкурентоспособност и устойчивост, със силен акцент върху постигането на конкретни резултати и осъществяването на значими промени в целия ЕС.

За да бъдат изпълнени приоритетите, определени в компаса за конкурентоспособността, са необходими спешни действия на равнището на ЕС, на национално и регионално равнище. Европейският семестър продължава да подкрепя усилията на ЕС за по-добро координиране на икономическите политики и политиките в областта на заетостта. С него също така се гарантира устойчиво сближаване на

¹ Доклад на Марио Драги относно конкурентоспособността на ЕС.

² Компас за конкурентоспособността на ЕС, COM(2025) 30 final.

³ Намаляване на бюрокрацията, премахване на пречките в рамките на единния пазар, създаване на условия за по-ефективно финансиране, насърчаване на уменията и качествените работни места и осигуряване на по-добра координация

⁴ Пакт за чиста промишленост — Европейска комисия

⁵ Стратегия за единния пазар

⁶ План за действие „Континент на ИИ“ | Определяне на облика на цифровото бъдеще на Европа

⁷ Съюз на уменията — Европейска комисия

⁸ Съюз на спестяванията и инвестициите — Финанси — Европейска комисия

⁹ Визия за селското стопанство и храните — селско стопанство и развитие на селските райони

¹⁰ Inforegio - A modernised Cohesion policy: The mid-term review (Модернизирана политика на сближаване: междинен преглед)

икономическите и социалните резултати на държавите членки и регионите, включително чрез дългосрочния бюджет на ЕС, както е посочено в предложението на Комисията за многогодишната финансова рамка (МФР)¹¹. Водейки се по компаса за конкурентоспособността, в рамките на европейския семестър ще продължат да се предоставят специфични за всяка държава насоки с цел определяне на действия на национално и поднационално равнище по оперативен и прозрачен начин. В настоящия цикъл на европейския семестър допълнително ще бъде засилен анализът в различни области, важни за изпълнението на програмата на компаса за конкурентоспособността и за насърчаването на възходящото социално сближаване в съответствие с Европейския стълб на социалните права. В годишния доклад за единния пазар и конкурентоспособността, който ще бъде публикуван през януари, ще се предостави информация за напредъка по компаса за конкурентоспособността.

Комисията предложи значителна част от финансирането по следващата МФР да се насочи чрез планове за национално и регионално партньорство (НРП) и Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК). В плановете ще трябва, наред с другото, ефективно да се разглеждат всички или значителна част от предизвикателствата, установени в контекста на европейския семестър. Това се отнася по-специално до съответните специфични за всяка държава препоръки. Поради това цикълът на европейския семестър за 2026 г. ще послужи като мост към следващата МФР.

Начало на европейския семестър за 2026 г. — основни приоритети

Икономиката на ЕС показва устойчивост, но са необходими допълнителни действия за стимулиране на устойчив и справедлив икономически растеж на фона сериозни затруднения. През 2024 г. реалният БВП на ЕС на глава от населението беше с 4,1 % по-висок, отколкото през 2019 г.¹², и повечето държави членки си възвърнаха загубите на доходи, причинени от пандемията. Заетостта в ЕС достигна исторически високи стойности с равнище на заетост от 76,2 % през второто тримесечие на 2025 г.¹³ Съчетанието от свит пазар на труда, постоянен недостиг на умения и работна ръка и голям дял на работниците на нископлатени работни места в сектори с ограничена производителност обаче възпрепятства растежа и съвкупната производителност. В средносрочен план се очаква икономиката на ЕС да продължи да нараства с умерен темп, като се прогнозира растежът на БВП да достигне 1,4 % през 2025 г. и 2026 г. и да нарасне допълнително до 1,5 % през 2027 г., а заетостта да продължи да се увеличава и да се забави през 2027 г. Освен това повишената заплаха за сигурността и нарастващите пречки пред търговията, които вече възпрепятстват потенциалния растеж, представляват риск за перспективите за растеж.

Поради неблагоприятната международна икономическа среда, демографските тенденции и слабия растеж на производителността на труда, ЕС трябва да предприеме решителни действия за насърчаване на икономическия растеж, укрепване на икономическата си сигурност и подкрепа на конкурентоспособността. Това включва осигуряване на стабилна макроикономическа среда, допълнително насърчаване на научните изследвания и иновациите в съответствие с целта на ЕС за 3 % инвестиции в научноизследователска и развойна дейност и подкрепа за внедряването на модерни технологии, инвестиране в издръжливост спрямо

¹¹ [Бюджет на ЕС за периода 2028—2034 г.](#)

¹² Въз основа на данни на Евростат — [\[nama_10_rc\] Брутен вътрешен продукт \(БВП\) и основни компоненти на глава от населението](#)

¹³ Евростат — [Пазар на труда в ЕС — тримесечни статистически данни — Статистиката в достъпна форма — Евростат](#)

изменението на климата, устойчивост на околната среда и човешки капитал, включително в здравеопазването. От решаващо значение е също така допълнително да се подобри функционирането на пазарите на труда, да се увеличи потокът от спестявания към продуктивни инвестиции, да се ускори декарбонизацията и да се понижат цените на енергията, да се намали стратегическата зависимост от трети държави, да се укрепи промишленият капацитет на Европа, да се подобри бизнес средата, включително върховенството на закона, и да се намали административната тежест. Също толкова важно ще бъде да се премахнат пречките пред единния пазар, да се развие транспортната инфраструктура и инфраструктурата за чиста енергия, да се стимулира цифровизацията на нашата икономика, да се преодолее бедността, да се гарантира възходящо социално сближаване, да се стимулират устойчивите жилища на достъпни цени и да се подобри конкурентоспособността на регионите на ЕС.

В този контекст с днешния есенен пакет се поставя началото на цикъла на европейския семестър за 2026 г. Пакетът съдържа препоръката на Комисията за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, препоръката на Комисията за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Съюза, доклада за механизма за предупреждение в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси, предложението на Комисията за съвместен доклад за заетостта, оценка на фискалното положение в държавите — членки на ЕС, и есенното съобщение относно оценките на наблюдението след приключване на програмата¹⁴.

С проекта на препоръка за 2026 г. относно икономическата политика на еврозоната държавите членки от еврозоната се призовават да действат поотделно и колективно в рамките на Еврогрупата, за да се повиши производителността и да се укрепи икономическата сигурност, като същевременно се поддържа устойчивостта на публичните финанси. Що се отнася до фискалната политика, в проекта се препоръчва да се поддържа неутрална фискална позиция през 2026 г., като същевременно се дава възможност за диференциация и временна гъвкавост на разходите за отбрана в съответствие с целите в средносрочните фискално-структурни планове и националната клауза за дерогация¹⁵. Със средносрочните фискални стратегии следва да се гарантира устойчивостта, като същевременно се предвидят средства за подновен натиск върху разходите, по-специално във връзка с отбраната и конкурентоспособността. Увеличените разходи за отбрана следва да бъдат придружени от усилия за премахване на пречките пред промишлеността и пазара на труда, както и за насърчаване на интегриран пазар на ЕС за военна техника. Държавите членки следва да приключат изпълнението на своите планове за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., като гарантират усвояването на наличните средства на ЕС и се възползват от възможностите, въведени с междинния преглед на политиката на сближаване. За да се повиши производителността, в препоръката се призовава да се насърчи повишаването на квалификацията и преквалификацията, да се укрепят политиките в областта на образованието и обучението, както и да се проведат реформи за подобряване на

¹⁴ Съобщение на Комисията от есента на 2025 г. относно оценките на наблюдението след приключване на програмата, C(2025) 9069 final. Два пъти годишно в рамките на наблюдението след приключване на програмата Комисията извършва оценки на държавите членки от еврозоната, в които е била изпълнявана програма за финансова помощ. Целта е да се оцени икономическото, фискалното и финансовото положение на държавата членка, за да се гарантира, че тя запазва капацитета си да обслужва дълга си. В съобщението се посочва, че и петте оценени държави членки запазват капацитета си да обслужват дълга си.

¹⁵ Комисията предложи да се задейства националната клауза за дерогация като част от плана „ReArm Europe/Готовност 2030“, предложен от Европейската комисия през март 2025 г., за да се увеличат разходите за отбрана в ЕС.

участието на пазара на труда и качеството на работните места. Необходими са и допълнителни усилия за борба с бедността и за подобряване на достъпа до устойчиви жилища на достъпни цени. В препоръката също така се призовава за повече инвестиции в научни изследвания и иновации, в прехода към декарбонизирана и цифрова икономика и за намаляване на стратегическите зависимости. Държавите членки следва също така да предприемат действия за задълбочаване на единния пазар, като премахнат вътрешните пречки, намалят административната тежест и опростят регулирането, както и като постигнат напредък по създаването на Европейски съюз на спестяванията и инвестициите, за да се създадат условия за по-ефективно насочване на частния капитал към дългосрочен растеж. На последно място, в препоръката се призовава да се приключи работата по цифровото евро, да се укрепи международната роля на еврото и да се запази финансовата стабилност чрез внимателно наблюдение на рисковете в банковия и небанковия сектор.

За първи път Комисията предлага препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Съюза, обявена в Съюза на уменията¹⁶. В нея държавите членки се призовават да предприемат спешни действия, за да се справят с недостига на умения, като поставят акцент върху стратегическите сектори за икономиката на ЕС. Това включва укрепване на основните умения, професионалното образование и обучение и висшето образование, по-специално в някои области на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), за да се изгради солидна основа за по-висока производителност, конкурентоспособност и цифров суверенитет, включително финансова и цифрова грамотност и грамотност в областта на ИИ. В нея цифровите умения се признават като част от набора от основни умения за съвременния живот и освен това държавите членки се призовават да използват по-добре аналитичните данни за уменията, да намалят пречките пред достъпа до професии и да осигурят по-бързо признаване на квалификациите в стратегически сектори за гражданите на ЕС и на трети държави. Препоръката се основава на оценка на настоящия недостиг на работна ръка и бъдещите прогнози за недостига на умения, като се вземат предвид наличните понастоящем умения и капацитетът на нашите системи за образование и обучение да задоволят нуждите на пазара на труда в ЕС.

В доклада за механизма за предупреждение се посочват седем държави членки, за които следва да се извършат задълбочени прегледи, за да се прецени дали са засегнати от дисбаланси. С доклада се поставя началото на годишния цикъл на прилагане на процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД), чиято цел е да установява, предотвратява и коригира дисбаланси, оказващи неблагоприятно въздействие или имащи потенциал да окажат неблагоприятно въздействие върху правилното функциониране на икономиката на дадена държава членка или на ЕС като цяло. Въз основа на икономическия анализ на таблицата с показатели за ПМД в доклада се посочват държавите членки, които могат да бъдат засегнати или да са изложени на риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Следващата пролет ще бъдат изготвени задълбочени прегледи за тези държави членки. Такъв е случаят с Гърция, Италия, Унгария, Словакия, Румъния, Нидерландия и Швеция като последващи действия във връзка с дисбалансите или прекомерните дисбаланси, установени на 4 юни 2025 г.¹⁷

Със съвместния доклад за заетостта се наблюдава прилагането на насоките за заетостта и на Европейския стълб на социалните права. В доклада се предоставя

¹⁶ Съобщение на Комисията от 5 март 2025 г. „Съюз на уменията“ (COM(2025) 90 final). Предложеното договорно основание е член 148 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

¹⁷ [Европейски семестър за 2025 г.: съобщение относно пролетния пакет.](#)

актуална информация за напредъка по отношение на водещите цели на ЕС и на националните цели за 2030 г. във връзка със заетостта, уменията и намаляването на бедността. Той показва, че ЕС е на път да постигне целта за заетост от 78 %. В същото време увеличението на заетостта се очаква да се забави, докато безработицата се стабилизира. Продължават обаче да съществуват значителни регионални различия както между държавите, така и вътре в тях. Разликата в производителността на ЕС спрямо голям брой развити икономики е допълнителен повод за безпокойство. Почти един на всеки дванадесет работници е бил изложен на риск от бедност през 2024 г. Недостигът на работна ръка продължава, отчасти поради лошите условия на труд в някои сектори, и се очаква да се увеличи на фона на демографските промени и нуждите от нови умения. Необходими са значителни допълнителни усилия, за да се постигне целта 60 % от възрастните да участват в обучение всяка година, както и целта да се намали броят на хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, с най-малко 15 милиона души. В доклада се анализират и потенциалните рискове за възходящото социално сближаване въз основа на Рамката за социална конвергенция¹⁸. Това показва, че държавите членки в повечето случаи са постигнали възходящо сближаване по отношение на участието на пазара на труда, въпреки че резултатите в областта на заетостта на някои групи от населението все още изостават, включително младите хора, хората с увреждания и ромите. В областта на уменията и образованието, както и в социалната сфера, продължават да съществуват рискове за възходящото сближаване въпреки леките подобрения. Ако не се увеличат усилията в областта на политиката, включително чрез насърчаване на качествени работни места, инвестиране в човешки капитал и разчитане на ефективен социален диалог, тези развития могат да изострят съществуващите предизвикателства и да възпрепятстват конкурентоспособността на ЕС.

Комисията също така представя своята оценка на фискалното положение на държавите членки. Оценката се състои от: i) съобщение, в което се анализира фискалното развитие във всички държави членки и се оценява дали деветте държави членки, спрямо които понастоящем се прилага процедурата при прекомерен дефицит¹⁹, са предприели ефективни действия да преодолеят прекомерния си дефицит; ii) становищата на Комисията относно проектите за бюджетни планове за 2026 г. на 17 държави членки от еврозоната; и iii) доклад съгласно член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно спазването на критериите за дефицита и за дълга. Въз основа на годишните доклади за напредъка, които държавите членки трябва да представят до 30 април 2026 г., през пролетта на 2026 г. Комисията ще направи повторна оценка на фискалното положение на държавите членки, включително на актуалното състояние на изпълнението на средносрочните планове и действията, предприети в рамките на процедурата при прекомерен дефицит.

Следващи стъпки и насоки за цикъла на европейския семестър за 2026 г.

Европейският семестър продължава да бъде основната рамка за координиране на икономическите политики, политиките в областта на заетостта и социалните политики в целия ЕС. През пролетта на 2026 г. Комисията ще представи специфични за всяка държава препоръки въз основа на предизвикателствата, установени в докладите по държави. Цикълът за 2026 г. ще бъде първият, в който ще се направи преглед отвъд оперативния период на Механизма за възстановяване и устойчивост. Специфичните за всяка държава препоръки за 2026 г. ще се основават на всеобхватния набор от специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2025 г.,

¹⁸ В съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1263.

¹⁹ Австрия, Белгия, Франция, Малта, Италия, Румъния, Унгария, Полша и Словакия.

и в тях ще продължи да бъде поставян акцент върху изпълнението на приоритетите, определени в компаса за конкурентоспособността. В тях ще бъде взет предвид напредъкът по изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки за 2025 г., по-специално като част от изпълнението на плановете за възстановяване и устойчивост, като същевременно ще бъдат отразени нововъзникващите предизвикателства и нужди. Анализът на приоритетните области, които са от съществено значение за подобряване на конкурентоспособността, в съответствие с компаса за конкурентоспособността, ще бъде задълбочен и разширен, за да се даде възможност за по-изпълними препоръки. Докладите по държави ще съдържат по-задълбочен анализ на регионалната конкурентоспособност. По този начин ще се осигури стабилна основа за определяне на нуждите от реформи и инвестиции на национално и регионално равнище, което същевременно ще спомогне за насочване на финансирането от ЕС в рамките на следващата МФР.

Комисията ще задълбочи диалога със заинтересованите страни, за да засили общественото участие и националната ангажираност. Анализът и препоръките на Комисията ще се основават на подобрен структуриран диалог с правителствата, регионалните и местните органи, социалните партньори и организациите на гражданското общество. Този обмен ще се проведе на ключови етапи от процеса, като се постави акцент върху начина, по който държавите членки изпълняват специфичните за тях препоръки за 2025 г., върху определянето на нововъзникващите предизвикателства и върху настоящите или бъдещите действия на политиката с цел справяне с установените предизвикателства. Тяното сътрудничество с Европейския парламент и Съвета ще продължи да гарантира прозрачност, демократична отчетност и ефективно сътрудничество през целия цикъл на семестъра.